

Командант Речне флотиле,
капетан бојног брода Андрија Андрић

ПЛОВИТИ СЕ МОРА

Пише Будимир М. ПОПАДИЋ

Речна флотила је ефикасна и савремено опремљена јединица, оспособљена да у потпуности и квалитетно извршава задатке у све три мисије Војске Србије, у захвату река, канала, језера и других текућих и стајаћих вода. „Захваљујући подршци система, урадили смо много на осавремењавању бродских система, тактици употребе и по-

бољшању ватрене моћи бродске артиљерије. Ипак, пред нама је доста посла, а најважнији задатак нам је стална брига за људе, који су и најважнији ресурс и снага јединице” – каже капетан бојног брода Андрија Андрић, командант Речне флотиле, која 6. августа обележава Дан рода речних јединица и Речне флотиле, празник посвећен очувању бродарских и понтирских традиција у Војсци Србије.

Речна флотила извршава низ специфичних задатака на води и са воде, који је као јединицу издвајају од осталих састава Војске?

Речна флотила је тактичка јединица Копнене војске, а задатке извршавамо на акваторији, тежишно на унутрашњим пловним путевима укупне дужине 1.566,4 километара. Окосницу речно-каналске мреже Републике Србије чине реке Дунав, Тиса, Сава

и разграната каналска мрежа у Хидросистему Дунав–Тиса–Дунав. Овако комплексан Панонско-хидрографски чвор захтева и висок степен оперативних способности свих ресурса. Кључну компоненту Речне флотиле чине пловне, понтонирске, амфибијске и ронилачке јединице, које највећи део активности извршавају на води, под водом и делу копна уз обалу текућих и стајаћих вода. Одбрана унутрашњих пловних путева, подршка осталим снагама одбране у захвату унутрашњих пловних путева, трагање и спасавање на води и под водом, главни су задаци Флотиле. Посебно издвајам оспособљеност јединице за извршавање задатака прве и треће мисије Војске Србије, као и спремност да се у краћем периоду укључи у реализовање задатака друге мисије.

Да ли специфични задаци захтевају и специфичну организацију јединице?

Од 2008. године функционисемо у саставу Копнене војске, у складу са формацијском структуром, организовано да у потпуности омогући покрет и маневар снага Копнене војске у захвату унутрашњих вода и успешну одбрану пловних путева. Пре једне деценије, први пут након 1918. године, поред бродова, у састав јединице ушли су и понтонирски батаљони са комплетима понтонских мостова, амфибијским транспортерима и инжињеријским машинама за уређење обале при формирању десантних, скелских и мосних места преласка. Пловне јединице и ронилачка јединица, организоване у два речна одреда и два понтонирска батаљона, чине језгро организацијске структуре која омогућава извршавање додељене мисије и реализацију бројних специфичних задатака. И сам размештај јединице у три гарнизона, Нови Сад, Београд и Шабац, пружа могућност да, по потреби, благовремено распоредимо снаге на целокупној мрежи унутрашњих пловних путева.

Да ли је оваква структура јединице у деценију за нама обезбедила значајна искуства за даљи рад?

Свакако, и богата и разноврсна. Десет година Речне флотиле у рангу бригаде, те период заједничког живота и рада пловних, понтонирских, амфибијских и ронилачких јединица, показао је потпуну оправданост реорганизације, у смислу успешног командовања, јединственог организовања, координације и квалитета реализације борбених и неборбених активности на акваторији. Организацијским променама створени су услови да Речна флотила буде кључни фактор безбедности на рекама, каналима и језерима Србије. Уважавајући стечена искуства, јединица и даље наставља да унапређује своје оперативне способности, у складу са савременим изазовима и постављеним циљевима претпостављене команде, уз непрестано ангажовање на задацима у оквиру све три мисије Војске Србије. Сваке године смо у прилици да извођењем све комплекснијих и захтевнијих вежби, у пракси проверавамо све параметре оперативних способности.

Извршавање специфичних задатака, између осталог, подразумева специфичну опрему и средства. Која су основна?

Реч је о изразито техничкој јединици, тежишно састављеној од два рода војске, речних јединица и инжињерије, у којој речни вишенаменски, патролни и десантно-јуришни бродови, пловни чланци, амфибијски транспортери, речни пловни потискивачи, алуминијумски чамци, уређаји подводне детекције, речни пловни пристани и други пловни објекти помоћне намене чине основна средства за извођење бродских, противбродских, инжињеријских и противинжињеријских дејстава. Задатке успешно реализујемо употребом минског, бродског артиљеријског, подводног и противминског наоружања, амфибијских средстава, десантних пловних објеката, класе 20, 40 и 60 тона, ронилачке, навигационе и хидроакустичке опреме, као и постављањем понтонских мостова. Значајну специфичност јединице представља ронилачка и опрема за пре-

траживање речног дна, стационарне и преносне барокоморе.

Као челни човек Савета рода уложите значајне напоре у његову модернизацију. У чему се она огледа?

Од 2014. године на челу сам Савета рода речних јединица, саветодавног органа начелника Генералштаба Војске Србије, који прати стање, стручно разматра и предлаже решења у областима организацијско-мобилизацијског развоја, опремања наоружањем и војном опремом, кадровских питања у оквиру рода и изради дела војне литературе. У првом реду успели смо да реализујемо процес пренаоружавања, чиме је вишеструко увећана ватрена моћ јединице. На речним вишенаменским бродовима уграђени су на прамцу двоцевни топови 30 mm, а на крми два једноцевна замењена четвороцевним топом 20 mm, док су на прамцу патролних бродова постављени четвороцевни уместо једноцевног 20 mm топа. Кроз процес модернизације опремили смо бродове савременим навигационо-информационим системима. Измењена је нормативно-правна регулатива и припадницима речних јединица враћени су називи морнаричких чиновца, а увођењем нових плавих радних униформи, са морнарским мајицама и качкетима, обновили смо традицију одевања. Ове измене условиле су и промене у номенклатури по врсти пловила и називу пловног објекта, па смо бродовима дали нова имена. Данас речни вишенаменски бродови носе имена „Нови Сад”, „Апатин”, „Тител” и „Смедерево”, а помоћни брод „Шабац”. Патролни бродови названи су по рекама Јадар, Колубара, Морава и Тимок, а десантни по насељеним местима на унутрашњим водама Бечеј, Белегиш, Тараш, Бегеч и Шајкаш.

У Речној флотили изводите комплексну и разноврсну обуку. Како успевате да одговорите захтевима и изазовима?

Обука разних бродских специјалности, ронилаца, понтонира, припадника професионалног, резервног саста-

ва и војника на добровољном служењу војног рока врло је сложена и захтевна. Иако немамо статус центра за специјалистичку обуку кандидата за професионалне војнике, а у другим јединицама Војске нема пловних, понтонирских и амфибијских састава, због специфичности обуке и профила кадра стручно-специјалистичко усавршавање специјалности рода речних јединица и понтонирских јединица најрационалније је у организацијским саставима речних одреда и понтонирских батаљона. Располажемо довољним бројем старешина са сертификатима инструктора и евалуатора индивидуалне специјалистичке обуке, што у знатној мери олакшава обучавање будућих професионалаца, а добром организацијом, планирањем, адекватним избором људи и технике, те кориштењем пловних путева и полигона у захвату пловних река, успевамо да одговоримо на врло сложене захтеве обуке и професионалних војника, и припадника резервног састава, и старешина рода речних јединица.

Обука ронилаца спада у захтевније. На који начин је организована и у ко-

КОМАНДАНТ

Иза капетана бојног брода Андрије Андрића је богата морнаричка каријера. Морнар од раног детињства, завршио је Морнаричку средњу војну школу, Морнаричку војну академију, Командно-штабно усавршавање као први у рангу, Генералштабно усавршавање. Искуство је, службујући у Сплиту, Тивту, Бару, Београду и Новом Саду, стицао као командант ракетног чамца, заменик команданта и командант ракетне топовњаче, заменик команданта и командант ракетне фрегате, начелник Штаба и заменик команданта Флотиле ракетних бродова, наставник на Катедри стратегије за Генералштабно усавршавање, руководилац групе у Катедри оператике Школе националне одбране. Одликован је Орденом за заслуге у областима одбране и безбедности трећег степена, Златном медаљом за ревносну службу и носилац је више војних спомен-медаља. На дужности команданта Речне флотиле је од 22. децембра 2011. године, а од 2014. на челу Савета рода речних јединица.

јој мери постојећи стручни и материјални ресурси омогућавају њено квалитетно и безбедно извођење?

Ронилачки задатак, посебно борбени, не бира услове извршења, ни време, ни место, ни подводну видљивост, ни температурне и друге екстремне воде, ни спољне климатске услове. Војничким речником – задатак мора бити извршен. Из тог разлога обука ронилаца једна је од најкомплекснијих и најдуготрајнијих у Копненој војсци, а изводи се често у екстремним условима, када се на испит стављају готово све психофизичке способности ронилаца, о чијој безбедности брине читав искусан ронилачки тим. Организована је по принципу од простијег ка сложенијем, тако да су рониоци који заврше почетну – селективну обуку оспособљени за извршавање задака у повољним условима рођења. Усавршавање ронилаца реализује се кроз читаву ронилачку каријеру и захтева стална велика психофизичка напрезања. Трудимо се да поступним осавремењавањем ронилачке опреме подигнемо на виши ниво квалитет обуке, али и рад ронилаца. Поседујемо стационарну и преносну барокомору

за обезбеђење рођења, кондицирање и лечење ронилаца свих категорија, а тако квалитетним санитарским обезбеђењем може се похвалити мало која ронилачка јединица у региону.

Тактичке вежбе са бојним гађањима представљају круну обучености. У којој мери сте задовољни показаном оперативном способношћу састава? Завршеним процесом професионализације створени су услови за извођење тактичких вежби са бојним гађањем уз ангажовање разноврсних ресурса Речне флотиле. Захваљујући креативности официра планера, високом степену мотивације сваког припадника, постепеној модернизацији и изради нових доктринарних и правилских докумената, тактичке вежбе пловних, понтонирских, амфибијских и ронилачких јединица увек су корак напред у смислу сложености и разноликости садржаја. Из године у годину оне су динамичније, савременије, обухватају све садржаје бродских, противбродских и противваздухопловних дејстава и других комплексних активности на и у захвату водних путева. Последња вежба, изведена у днев-

Дан речних јединица и Речне флотиле, 6. август, обележавамо као сећање на 1915. годину, када је у бродоградилништу на Чукарици јоринут у Саву први српски рајни брод, оклопљени чамац „Јадар“

но-ноћним и екстремно сложеним хидрометеоролошким условима, потврдила је у пракси изузетну обученост како појединаца, тако и послуга и посада пловних објеката. Поред ангажовања пловних објеката речних одреда, пловила понтонирских батаљона, са просечним бројним стањем од преко 250 морнара, ронилаца, понтонира и амфибијаца, на вежбама покушавамо у реалном времену и простору да проиграмо могуће облике извођења борбених дејстава на води и са воде. Тематски све чешће планирамо елементе садејства у савлађивању водених препрека са другим бригадама Копнене војске и Специјалном бригадом.

У чему се огледа сарадња са страним армијама?

Развијеност добрих односа са речним снагама држава у окружењу обилује низом билатералних и мултилате-

ралних активности, традиционалним одобрењима пловидбе кроз заједничке воде Бугарске, Румуније, Хрватске и Мађарске. Од 2011. године, наизменично у Србији и Мађарској, реализују се заједничка артиљеријска гађања из бродског наоружања под називом „Гвоздени мачак“, током којих унапређујемо интероперабилност пловних јединица и развијамо висок степен међусобног поверења и добросуседских односа. Више од сто припадника понтонирских батаљона 2016. године бранило је доје Војске Србије на Међународним војним играма „Отворене воде 2016“ у Руској Федерацији. Често смо домаћини страним војним делегацијама, домаћим и иностраним полазницима највиших облика војног усавршавања, којима с поносом представимо део оперативних способности. И брод посебне намене „Козара“ се од 2012. године често ангажује у протоколарне сврхе. Сваку пловидбу, било у рејону акваторија матичне базе, од Београда до Кладова, или Будимпеште, користимо и у сврху обуке.

Припадници Речне флотиле ангажовани су и мисијама у целом свету. ➤

Извршавајући задатке друге мисије, припадници јединице заступљени су у мировним операцијама Уједињених нација и Европске уније у Либану, Централноафричкој Републици, Конгу, Малију, Сомалији и Кипру, на неуралгичним тачкама света. Најбројнији су у Поморској мировној операцији Европске уније „Аталанта” у Сомалији, на Индијском океану и Аденском заливу, у саставу тактичких снага поморске операције и команде мировне операције, од ове године измењене у поморски градић Рота на југу Шпаније. Наши официри рода речних јединица имају потребна знања из поморства, бродарства и навигације, стечена на Војној академији и на дуготрајној обуци током службе у пловним јединицама. И логистичари, понтонири и амфибијци доказали су се као одлични штабни официри и подофицири на Кипру и у Либану. Лекар и медицински техничари одговорили су на све изазове у мировним мисијама у Централноафричкој Републици, Конгу, Малију. Официри Речне флотиле увек добијају највише оцене и заслужна признања.

Каква су досадашња искуства из ангажовања на пружању помоћи становништву угроженом честим поплавама?

Интензивно смо ангажовани у припремама за евентуалну подршку цивилним структурама током елементарних непогода, првенствено поплава у захвату три највеће пловне реке у земљи. Кроз заједничке активности са оружаним снагама суседних земаља прикупљамо драгоцену искуства и имплементирамо их у обуку. У сталној смо комуникацији са локалним самоуправама, јавним предузећима, Сектором за ванредне ситуације и лучким капетанијама од Бездана до Ђердапа, што обезбеђује правовремен одговор на све изазове. Тако стечена искуства и добра увежбаност показали су се драгоценим у ангажовању јединице у одбрани од поплава, маја 2014. године. Правовремена реакција припадника команде и јединица Речне флотиле на спасавању и евакуацији угроженог становништва спасла је

тада многе животе у Мачванском, Колубарском и Моравичком округу. Захваљујући доброј процени, припадници Речне флотиле нашли су се и пре објављивања ванредне ситуације на свим критичним местима. И искуство у постављању и одржавању понтонског моста преко Лима 2011. године допринело је успешном ангажовању у премештавању реке Јадар код лозничког места Драгинац.

У којој мери традиција надахњују дашње припадике флотиле?

Веома смо поносни на историју и дугу традицију јединице. Дан речних јединица и Речне флотиле, 6. август, обележавамо као сећање на 1915. годину, када је у бродоградилшту на Чукарици поринут у Саву први српски ратни брод, оклопљени чамац „Јадар”. Тиме је отпочела славна историја српске речне ратне флотиле. Изузетно место у историјату јединице посвећено је борбеним дејствима монитора „Драва” у Априлском рату, чија је посада под командом поручника бојног брода прве класе Александра Берића до последњег тренутка водила борбу са надмоћним непријатељем. У првој деценији новог века у оперативну употребу и састав јединице уведени су десантно-јуришни чамаци, амфибијски транспортери, понтонирска средства. Тиме је настављена традиција прве српске речне ратне флотиле. С поносом и задовољством сваког посетиоца јединице проведемо и кроз богато опремљену спомен-собу.

Цивилно-војна сарадња важан је део живота јединице. Колико сте задовољни постигнутим?

Она је попут широм отвореног пута сарадње са народом, чији смо и сами нераздвојни део. Успостављање компоненти цивилно-војне сарадње и односа са јавношћу у Команди Речне флотиле допринело је већем отварању јединице према јавности. У већ традиционалној акцији „Отворени дан”, којом афирмишемо војни позив и отвореност Војске Србије, остварили смо позитиван помак проширивши је и ван матичних база и сидришта, у лу-

кама и пристаништима дуж унутрашњих пловних путева, попут Титела, Черевиха, Бечеја. Мештани фрушкогорских села Нештин, Крнуле и Визић, у оквиру акције „Војни лекар на селу”, сваке године с нестрпљењем ишчекују наша одељења за здравствену заштиту из Шапца и Новог Сада.

Недавно сте обележили и велики јубилеј – век постојања Речне флотиле.

То је за све нас година од изузетног значаја. Обновили смо традицију обележавања празника постројавањем војних бродова на обали Дунава, уз заставне и светлосне гале, поздравом бродова на везу и дефилеом војних бродова са сиренама, звуцима пиштаљки и рубним поздравом. Уз публиковану монографију „Речна флотила 1915–2015” снимљен је и документарно-историјски филм „Век српске речне ратне флотиле”. Подршку нам пружају музеји, историјски архиви, установе културе и бројни пријатељи и поштоваоци јединице. И учешћем у најзначајнијим манифестацијама обележавања сто година од завршетка Великог рата дали смо допринос очувању културе, војничких и бродарских традиција. Са Историјским архивом Града Новог Сада отворили смо изложбу „Век Речне флотиле у Новом Саду”, у славу велике победе српске војске у Првом светском рату и читавог века од упловљења речних ратних бродова под српском заставом у Нови Сад и ослобођену Српску Војводину.

Додао бих на крају да су безбедност пловидбе и маневар других јединица Копнене војске у зонама великог броја водотокова императив Речне флотиле, један од кључних фактора у очувању мира и стабилности, а унапређеним способностима створили смо услове да режим пловидбе буде оперативан у сваком тренутку. Поносни на историју јединице и земље, опредељени за безусловно обнављање и неговање славних традиција, настављамо да пловимо и владамо нашим водним путевима. Важно је бити на реци, пловити, јер како ми морнари кажемо „ко плови, влада рекама и каналима”, а ми пловимо. |